

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
СХІДНОУКРАЇНСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ІМЕНІ ВОЛОДИМИРА ДАЛЯ

ОСВІТНЯ ПРОГРАМА
«ІСТОРИЯ ТА АРХЕОЛОГІЯ»

Другого рівня вищої освіти
за спеціальністю В9 «Історія та археологія»
галузі знань В Культура, мистецтво та гуманітарні науки
Кваліфікація: магістр з історії та археології

«ЗАТВЕРДЖЕНО ВЧЕНОЮ РАДОЮ»

Голова Вченої ради
_____ О.В. Поркуян

(протокол №__від “_____” 2025 р.)

Освітня програма вводиться в дію з 2025 р.

Ректор _____ О.В. Поркуян

(наказ № _____ від “_____” 2025 р.)

ЛИСТ-ПОГОДЖЕННЯ
ОСВІТНЬО-ПРОФЕСІЙНОЇ ПРОГРАМИ

Заклад вищої освіти:	Східноукраїнський національний університет імені Володимира Даля
Освітній рівень:	Другий (магістерський)
Галузь знань	В Культура, мистецтво та гуманітарні науки
Спеціальність	В9 Історія та археологія

ПОГОДЖЕНО

директор Державного історико-культурного
заповідника «Межибіж» (с. Меджибіж, Хмельницька обл.)

Погорілець О. Г.

« 12 » березня 2025 року

ПЕРЕДМОВА

Програма розроблена відповідно до Стандарту вищої освіти України спеціальності 032 «Історія та археологія» за другим (магістерським) рівнем вищої освіти, що затверджений наказом МОН України 31.05.2021 р. № 603.

Освітня програма (ОП) є нормативним документом, який визначає обсяг кредитів ЄКТС, необхідний для здобуття відповідного ступеня вищої освіти; перелік компетентностей випускника; нормативний зміст підготовки здобувачів вищої освіти, сформульований у термінах результатів навчання (сукупність знань, умінь, навичок, інших компетентностей); форми атестації здобувачів вищої освіти; вимоги до наявності системи внутрішнього забезпечення якості вищої освіти.

Освітня програма підготовки здобувачів другого (магістерського) рівня вищої освіти за спеціальністю В9 «Історія та археологія» враховує положення Закону України «Про вищу освіту»; «Стандартів і рекомендацій щодо забезпечення якості в Європейському просторі вищої освіти»; Наказу МОН України № 686 від 25.05.2024 р. «Про затвердження Положення про акредитацію освітніх програм, за якими здійснюється підготовка здобувачів вищої освіти» та «Положення про індивідуальний навчальний план здобувача вищої освіти СНУ ім. В. Даля», що затверджене Вченою радою СНУ ім. В. Даля 01.04. 2024 р. протокол № 8, а також «Положення про освітні програми в СНУ ім. В. Даля», що затверджене 04.06.2020 р.

Освітня програма враховує потреби ринку праці, тенденції глобального освітнього середовища, а також вимоги сталого розвитку, що визначені резолюцією Генеральної Асамблеї ООН № 70/1 від 25 вересня 2015 року та Указом Президента України №722/2019 і забезпечує гнучкість освітньої траєкторії та можливість індивідуалізації навчання, що дозволяє випускникам бути конкурентоспроможними, мобільними та готовими до подальшої наукової або професійної реалізації.

Освітня програма проходить систематичні обговорення із залученням зовнішніх та внутрішніх стейкхолдерів. Результати останнього обговорення зафіксовані протоколом засідання кафедри історії, археології та туризму (№7/1 від 28.02.2025 р.), погоджені Вченою радою СНУ ім. В. Даля (протокол № 7 від 21.03.2025 р.).

Освітньо-наукова програма створена робочою групою у складі:

Бровендер Юрій Михайлович, д.і.н., професор, професор кафедри історії, археології та туризму, гарант освітньої програми;

Сапицька Олена Михайлівна, к.і.н., доцентка, завідувачка кафедри історії, археології та туризму

Михайлюк Віталій Павлович, д.і.н., професор, професор кафедри історії, археології та туризму.

1. Профіль освітньої програми зі спеціальності В9 «Історія та археологія»

1 - Загальна інформація	
Повна назва закладу вищої освіти та структурного підрозділу	Східноукраїнський національний університет імені Володимира Даля Юридичний факультет Кафедра історії, археології та туризму
Назви галузі знань та спеціальності	В Культура, мистецтво та гуманітарні науки В9 Історія та археологія
Форми навчання	Дозволяється підготовка за очною та заочною формами навчання
Ступінь вищої освіти та назва кваліфікації мовою оригіналу	Другий (магістерський) рівень. Магістр історії та археології
Тип диплому та обсяг освітньої програми	Диплом магістра, одиничний. Обсяг освітньо-професійної програми магістра - 90 кредитів ЄКТС. Загальний термін навчання - 1 рік 4 місяці.
Наявність акредитації	Акредитована
Цикл/рівень	Другий (магістерський) рівень вищої освіти, відповідає сьомому кваліфікаційному рівню НПК України, FQ-EHEA – другий цикл, QF-LLL – 7 рівень
Передумови	Наявність ступеня бакалавра і вище, виконання правил прийому до Східноукраїнського національного університету ім.В.Даля в поточному році
Мова(и) викладання	Українська з елементами англійської.
Термін дії освітньої програми	До повного завершення періоду навчання або наступного оновлення програми.
Інтернет-адреса постійного розміщення опису освітньої програми	https://deps.snu.edu.ua/uk/yuridichnij-fakultet/kafedra-istoriyi-arheologiyi-ta-turyzmu/akreditaciya/osvitni-programy/
2 - Мета освітньої програми	
Підготовка висококваліфікованих фахівців європейського рівня в галузі історії та археології, здатних до самостійного проведення наукових історичних і археологічних досліджень, здійснення експертно-аналітичної діяльності з метою формування історичної свідомості в суспільстві, захисту національної історичної та культурної спадщини, інтеграції результатів досліджень у наукову, освітню та публічну сферу, а також розв'язувати складні гуманітарні завдання в межах досягнення Цілей сталого розвитку України до 2030 року.	

3 - Характеристика освітньої програми	
Предметна область (галузь знань, спеціальність, спеціалізація (за наявності))	<p>Галузь знань: В Культура, мистецтво та гуманітарні науки, спеціальність В9 «Історія та археологія»</p> <ul style="list-style-type: none"> - <i>Об'єкти вивчення</i>: минуле людства, зокрема, України та інших країн, в усіх його проявах; – Цілі навчання: підготовка фахівців, здатних розв'язувати складні задачі дослідницького та/або інноваційного характеру у сфері історії та/або археології; - <i>Теоретичний зміст предметної галузі</i>: система наукових теорій, концепцій, гіпотез, принципів, категорій, методів, понять, які використовуються в процесі історичного пізнання минулого різних суспільств та їх сегментів, явищ, персоналій, сукупності матеріальних, побутових, духовних, соціальних аспектів в конкретному просторовому та часовому вимірах. - <i>Методи, методики і технології</i>: загальнонаукові і спеціальні наукові методи, які застосовуються під час здійснення історичних та археологічних досліджень, а також методики і технології, які використовуються для вивчення, збереження та використання пам'яток археології, історії і культури. - <i>Інструменти та обладнання</i>: спеціалізоване інформаційно-комунікаційне та мультимедійне обладнання; автоматизовані електронні архіви та бібліотечно-інформаційні системи; цифрові інструменти опрацювання текстової та графічної інформації.
Орієнтація освітньої програми	<p>Орієнтація освітньої програми академічна. Освітня програма зорієнтована на підготовку висококваліфікованих фахівців для подальшої дослідницької, аналітичної, експертної та освітньої діяльності у сфері історії та археології. Спрямована на формування здатності здійснювати поглиблене вивчення історичних процесів із застосуванням сучасних методів історичної науки; провадити самостійне наукове дослідження, що відповідає вимогам до кваліфікаційної наукової роботи; реагувати на сучасні суспільні виклики, зокрема інформаційні війни, гібридні загрози та деструктивні наративи щодо української історії; фахову діяльність у сферах публічної історії, культурної дипломатії, збереження та охорони історико-культурної спадщини, архівної, музейної та просвітницької роботи.</p>
Основний фокус освітньої програми	<p>Основний фокус освітньої програми спрямований на формування висококваліфікованих дослідників у галузі історії та археології, здатних до проведення самостійних наукових досліджень, критичного осмислення історичних процесів та адаптації української історичної науки до сучасних європейських стандартів; на поглиблену підготовку фахівців з історичних дисциплін із дослідницькою, аналітичною, публічною та педагогічною компетентністю; на формування дослідницьких навичок у галузі історії та археології із застосуванням сучасних методологій, міждисциплінарного підходу та цифрових технологій; на формування фахової здатності до протидії історичним фейкам, маніпулятивним наративам, дезінформації в умовах сьогодення; на практичну реалізацію історичних знань у публічному просторі через публічну історію, культурну дипломатію, музейну, архівну, освітню та просвітницьку діяльність.</p> <p>Ключові слова: історія, археологія, методологія, наукове дослідження, міждисциплінарний підхід.</p>

<p>Особливості освітньої програми</p>	<p>Освітня програма передбачає практичне втілення теоретичних знань з історії та археології під час наукової практики. Оригінальність програми визначається поєднанням класичних історичних методів з актуальними методологіями гуманітарних досліджень, спрямованими на формування критичного та міждисциплінарного мислення, що забезпечує системне бачення історичного процесу та здатність до наукового аналізу й розробки дослідницьких стратегій; білінгвальністю, при якій певні фахові дисципліни викладаються англійською мовою і забезпечують інтеграцію українського історичного нарративу у світовий контекст.</p> <p>До особливостей освітньої програми також відноситься активна навчально-наукова та практична співпраця з Державним історико-культурним заповідником «Межибіж» (Хмельницька обл.) й Державним архівом Луганської області (м.Київ) на підставі меморандумів, угод та програм співпраці.</p>
<p>4 - Придатність випускників до працевлаштування та подальшого навчання</p>	
<p>Придатність до працевлаштування</p>	<p>Після закінчення навчання за освітньо-професійною програмою спеціальності «Історія та археологія» та захисту кваліфікаційної роботи фахівцям присвоюється кваліфікація – магістр історії та археології. Магістр здатний займати посади, що характеризуються дослідницькою, викладацькою, адміністративною та управлінською діяльністю у сферах, пов'язаних з історією, археологією, збереженням та популяризацією історико-культурної спадщини, бути експертом з суспільно-політичних питань.</p> <p>Випускник цього рівня підготовлений до роботи за кількома видами й найменуваннями економічної діяльності, відповідно до Державного класифікатора видів економічної діяльності ДК 009-2010, затвердженого наказом Держспоживстандарту України від 11 жовтня 2010 р. № 457 зі змінами, внесеними наказом № 1410 від 16 січня 2024 року.</p> <p>Місце працевлаштування. Державні та приватні установи й організації; заклади, підпорядковані Міністерству освіти і науки України та іншим галузевим міністерствам: заклади вищої освіти різних форм власності, наукові установи, заклади післядипломної освіти, заклади професійної (професійно-технічної) освіти, заклади фахової передвищої освіти тощо.</p>
<p>Подальше навчання</p>	<p>Магістр зі спеціальності В9 «Історія та археологія» може продовжувати навчання на третьому (докторському) освітньо-науковому рівні вищої освіти, а також здобувати додаткові кваліфікації у системі освіти дорослих.</p>
<p>5 - Викладання та оцінювання</p>	
<p>Викладання та навчання</p>	<p>Використовується студентоцентроване та проблемноорієнтоване навчання, навчання через науково-дослідну практику та самонавчання. Система методів навчання базується на принципах цілеспрямованості та бінарності – активної безпосередньої участі викладача і здобувача вищої освіти. Основними підходами при викладанні та навчанні є гуманізм, студентоцентризм та системність. Загальний стиль навчання – навчально-орієнтований. Лекційні курси поєднуються з семінарами та гостьовими зустрічами з провідними фахівцями з історії, археології, архівної справи, музеєзнавства, туризму. Основні види занять: лекції, семінари, практичні заняття в</p>

	малих групах, онлайн-консультації, самостійна робота, консультації з викладачами, розробка фахових проєктів, написання наукових статей, участь в вебінарах та конференціях.
Оцінювання	<p>Освітня складова програми. Оцінювання навчальних досягнень здійснюється а національній системі та за шкалою ECTS. Система оцінювання в СНУ ім.В.Даля передбачає накопичення балів під час теоретичного і практичного навчання та здійснюється за 100-бальною університетською шкалою, яка переводиться у національну шкалу («відмінно», «добре», «задовільно», «незадовільно») і шкалу ЄКТС («А», «В», «С», «D», «Е», «FX», «F») за відповідною шкалою переводу. Для успішного проходження освітньої програми здобувач вищої освіти повинен отримати позитивні оцінки (не нижче E за ECTS) за всіма освітніми компонентами власного індивідуального плану, включаючи підсумкову атестацію у вигляді захисту кваліфікаційної роботи. Оцінювання відбувається за всіма видами роботи: аудиторна навчальна діяльність, поза аудиторна навчальна діяльність. Види контролю: поточний, тематичний, періодичний, підсумковий, самоконтроль. Підсумковий контроль включає в себе семестровий контроль, захист наукової практики, захист кваліфікаційної роботи.</p> <p>Наукова складова програми. Кінцевим результатом навчання магістра є захист кваліфікаційної роботи та присудження йому ступеня магістра зі спеціальності В9 «Історія та археологія».</p>
6 – Програмні компетентності	
Інтегральна компетентність	Здатність розв'язувати складні задачі дослідницького та/або інноваційного характеру в сфері історії та археології.
Загальні компетентності (ЗК)	<p>ЗК01. Здатність до абстрактного мислення, аналізу та синтезу.</p> <p>ЗК02. Здатність працювати автономно.</p> <p>ЗК03. Здатність спілкуватися державною мовою як усно, так і письмово.</p> <p>ЗК04. Здатність спілкуватися іноземною мовою.</p> <p>ЗК05. Здатність спілкуватися з представниками інших професійних груп різного рівня (з експертами з інших галузей знань/видів економічної діяльності).</p> <p>ЗК06. Здатність працювати в міжнародному контексті.</p> <p>ЗК07. Здатність оцінювати та забезпечувати якість виконуваних робіт.</p> <p>ЗК08. Цінування та повага різноманітності та мультикультурності.</p> <p>ЗК09. Здатність приймати обґрунтовані рішення.</p>
Спеціальні компетентності (СК)	<p>СК01. Здатність виявляти та досліджувати історичні й археологічні джерела різних видів, аналізувати наукові тексти, узагальнювати інформацію.</p> <p>СК02. Здатність здійснювати історичні й археологічні дослідження з визначеної тематики, в тому числі використовуючи методологічний інструментарій інших гуманітарних і соціальних наук.</p> <p>СК03. Здатність презентувати та обговорювати результати досліджень і професійної діяльності у сфері історії та археології.</p> <p>СК04. Здатність виявляти специфіку в підходах до вирішення проблем в галузі історії та археології представників різних наукових напрямів та шкіл, критично осмислювати новітні досягнення історичної науки.</p> <p>СК05. Здатність розробляти і реалізовувати наукові та прикладні проєкти у сфері історії, археології та/або дотичні до них міждисциплінарні проєкти.</p> <p>СК06. Здатність здійснювати експертний аналіз в предметній області.</p> <p>СК07. Здатність здійснювати науково-педагогічну діяльність у закладах</p>

	<p>фахової передвищої та вищої освіти, наукових установах.</p> <p>СК08. Здатність працювати в міжнародному контексті і реалізовувати спільні проєкти у сфері історії та/або археології з європейськими та євроатлантичними інституціями.</p> <p>СК09. Здатність використовувати сучасні цифрові інструменти і технології для проведення досліджень та професійної діяльності у сфері історії та археології</p> <p>СК10. Усвідомлення принципів академічної доброчесності та норм професійної етики.</p>
7 – Програмні результати навчання	
<p>ПР01. Аналізувати теоретичні та методологічні проблеми сучасної історичної науки, критично оцінювати стан проблеми та результати останніх досліджень.</p> <p>ПР02. Здійснювати рецензування, коментування, анотації наукових, науково-популярних, освітніх та публіцистичних текстів, які стосуються питань історії та археології.</p> <p>ПР03. Розробляти й реалізовувати історичні та міждисциплінарні проєкти з урахуванням сучасних методологічних підходів.</p> <p>ПР04. Застосовувати у професійній діяльності у сфері історії та археології сучасні цифрові інструменти і технології для пошуку, збереження і оброблення інформації, у тому числі для виконання наукових досліджень і реалізації освітніх та інноваційних проєктів.</p> <p>ПР05. Планувати і виконувати наукові дослідження у сфері історії та археології, висувати та перевіряти гіпотези, обирати методи дослідження, аналізувати результати, обґрунтовувати висновки.</p> <p>ПР06. Здійснювати експертизу пам'яток історії, археології та культури з метою їх охорони та можливого подальшого використання.</p> <p>ПР07. Зрозуміло і недвозначно доносити власні знання, висновки та аргументацію з питань історії та/або археології до фахівців і нефахівців, зокрема до осіб, які навчаються.</p> <p>ПР08. Розширювати актуалізовану джерельну базу за рахунок введення до наукового обігу архівних джерел, опрацювання фондів музеїв, участі у наукових й археологічних експедиціях тощо.</p> <p>ПР09. Здійснювати викладацьку діяльність у закладах вищої освіти на основі сучасних освітніх технологій, а також принципів і практик європейських країн.</p>	
8 – Ресурсне забезпечення реалізації програми	
Кадрове забезпечення	<p>Якісний склад науково-педагогічних кадрів у повній мірі відповідає Ліцензійним умовам провадження освітньої діяльності, затверджених Постановою Кабінету Міністрів України №1187 від 30.12.2015 р.</p> <p>З метою підвищення фахового рівня всі науково-педагогічні працівники один раз на п'ять років проходять стажування, в т.ч. закордонні.</p>
Матеріально-технічне забезпечення	<p>СНУ ім. Володимира Даля, а також кафедра, що є випускаючою за цією освітньою програмою, має в своєму розпорядженні необхідну кількість навчальних аудиторій, комп'ютерних класів, мультимедійного презентаційного обладнання. Усі навчальні аудиторії мають доступ до загально університетської локальної мережі, яка в свою чергу має доступ до глобальної мережі Internet. Доступ до мережі безкоштовний та безлімітний.</p>
Інформаційне та навчально-методичне забезпечення	<p>Основні інформаційні ресурси для навчання в СНУ ім. Володимира Даля та в межах цієї освітньої програми доступні на шести платформах, до яких постійний доступ забезпечено 24/7 як через локальну мережу, так і через Інтернет. Серед них: офіційний сайт університету (https://snu.edu.ua/), платформа сайтів кафедр (https://deps.snu.edu.ua/), eCampus (платформа для електронного навчання та документообігу) – http://moodle2.snu.edu.ua/, сайт електронного розкладу занять (http://timetable.lond.lg.ua/), сайт</p>

	<p>наукової бібліотеки (http://library.snu.edu.ua/).</p> <p>Офіційний сайт університету містить інформацію про умови вступу та навчання, а також надає посилання на важливі освітні ресурси. Платформа eCampus надає доступ до електронних курсів, що підтримують як синхронний, так і асинхронний режими навчання, каталоги освітніх програм та інші ресурси для реалізації освітнього процесу. Сайт електронного розкладу пропонує розклад занять з можливістю онлайн-приєднання та каталог вибіркових дисциплін, що дозволяє здобувачам освіти обирати індивідуальні освітні траєкторії. Платформа сайтів кафедр містить інформацію про випускаючі кафедри, склад науково-педагогічних працівників та інші ресурси. Наукова бібліотека університету забезпечує доступ не тільки до друкованих видань, а й до повнотекстових баз даних навчальної та наукової літератури, що підтримує навчальний і дослідницький процес на високому рівні.</p> <p>На кафедрі наявні авторські розробки (підручники, навчальні та методичні посібники, цифрові освітні платформи) професорсько-викладацького складу, робочі програми навчальних дисциплін.</p>
9 – Академічна мобільність	
Національна кредитна мобільність	<p>Навчання та проведення наукових досліджень можуть здійснюватися в інших закладах вищої освіти та наукових установах на умовах договору. Платформа eCampus також надає можливість залучати досвідчених фахівців і науковців для проведення онлайн-занять зі здобувачами вищої освіти в синхронному режимі з віддаленим підключенням.</p>
Міжнародна кредитна мобільність	<p>Міжнародна кредитна мобільність може бути реалізована на основі двосторонніх угод між СНУ ім. Володимира Даля та закладами вищої освіти, провідними науковими установами в галузі історії та археології, а також іншими організаціями, що працюють у відповідних напрямках у країнах-партнерах. Підписані меморандуми та угоди про співпрацю, програми співпраці та договори розміщені на офіційному сайті СНУ ім.В.Даля (https://snu.edu.ua/) та сайті кафедри Історії, археології та туризму (https://deps.snu.edu.ua/uk/yuridichnij-fakultet/kafedra-istoriyi-arheologiyi-ta-turyzmu/akreditaciya/ugodi/)</p>
Навчання іноземних здобувачів вищої освіти	<p>Навчання іноземних здобувачів вищої освіти можливе на загальних умовах вступу за рахунок міжнародних донорів, а також фізичних та юридичних осіб.</p>

2. ПЕРЕЛІК КОМПОНЕНТ ОСВІТНЬОЇ ПРОГРАМИ ТА ЇХ ЛОГІЧНА ПОСЛІДОВНІСТЬ

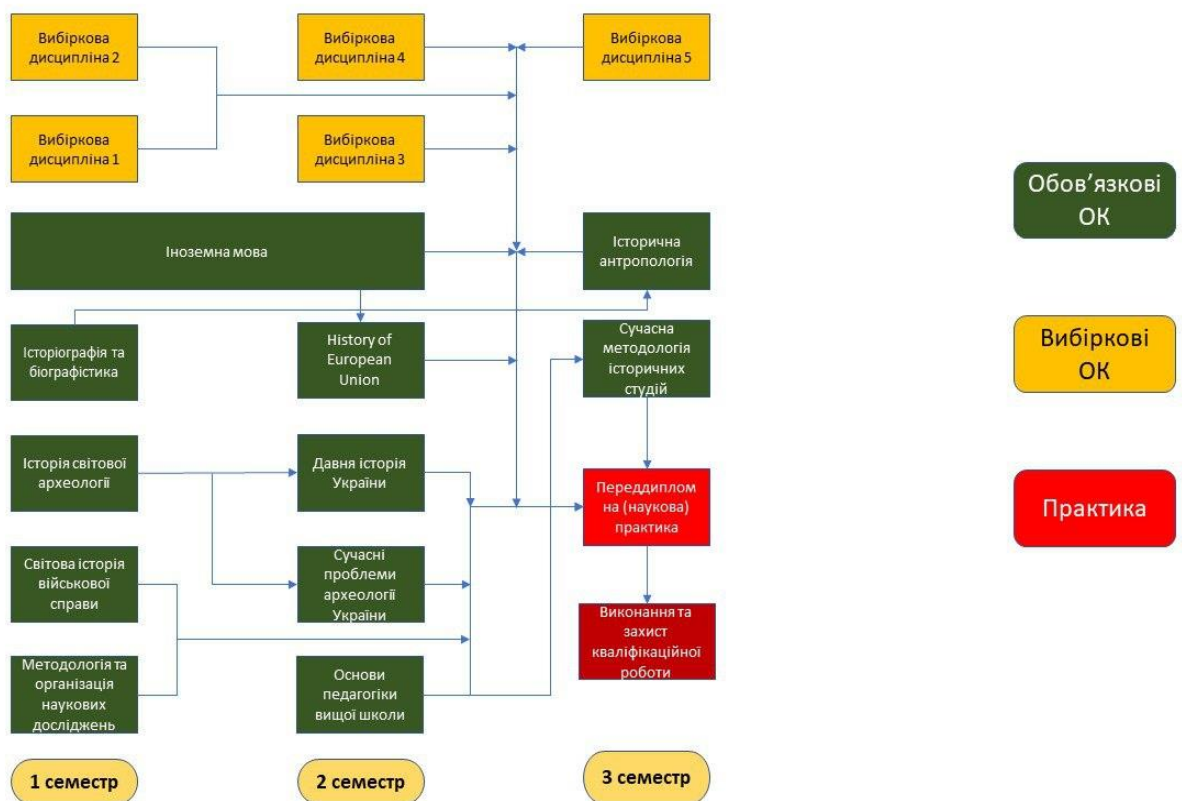
2.1. Перелік компонент освітньої програми

Код н/д	Компоненти ОП (навчальні дисципліни, практики, курсові роботи, кваліфікаційна робота)	Кількість кредитів	Форма підсумк. контролю
1	2	3	4
Обов'язкові освітні компоненти			
ОК 1.	Іноземна мова	3,0	залік
ОК 2.	Методологія та організація наукових досліджень	3,0	залік
ОК 3.	Основи педагогіки вищої школи	3,0	залік
ОК 4.	Історіографія та біографістика	5,0	іспит
ОК 5.	Історія світової археології	5,5	іспит
ОК 6.	Світова історія військової справи	5,0	іспит
ОК 7.	Сучасні проблеми археології України	7,0	іспит
ОК 8.	Давня історія України	4,0	іспит
ОК 9.	History of European Union	4,5	іспит
ОК 10.	Сучасна методологія історичних студій	3,0	іспит
ОК 11.	Історична антропологія	3,0	іспит
ОК 12.	Переддипломна (наукова) практика	7,2	залік
ОК 13.	Виконання та захист кваліфікаційної роботи	13,8	іспит
Загалом по обов'язковим освітнім компонентам		67 кредитів ECTS	
Вибіркові освітні компоненти			
ВБ 1.	Вибіркова дисципліна 1	5,0	залік
ВБ 2.	Вибіркова дисципліна 2	5,0	залік
ВБ 3.	Вибіркова дисципліна 3	5,0	залік
ВБ 4.	Вибіркова дисципліна 4	5,0	залік
ВБ 5.	Вибіркова дисципліна 5	3,0	залік
Загалом по вибірковим освітнім компонентам		23 кредитів ECTS	
ЗАГАЛЬНИЙ ОБСЯГ ОСВІТНЬОЇ ПРОГРАМИ		90 кредитів ECTS	

2.2. Структурно-логічна схема освітньої програми

В структурно-логічній схемі освітньої програми представлені дисципліни:

- Обов'язкові освітні компоненти;
- Вибіркові освітні компоненти.
- Практика;
- Атестація

3. Форма атестації здобувачів вищої освіти

Форми атестації здобувачів вищої освіти	Атестація здобувачів вищої освіти за освітньою програмою В9 «Історія та археологія» другого (магістерського) рівня здійснюється у формі публічного захисту кваліфікаційної роботи згідно Стандарту вищої освіти України спеціальності 032 «Історія та археологія» за другим (магістерським) рівнем вищої освіти, що затверджений наказом МОН України 31.05.2021 р. № 603.
Вимоги до кваліфікаційної роботи	Кваліфікаційна робота для другого (магістерського) ступеня вищої освіти передбачає самостійне вирішення дослідницької, науково-практичної або прикладної задачі з історії та/або археології. Кваліфікаційна робота магістра передбачає публічний захист, за результатами якого екзаменаційна комісія приймає рішення щодо присудження чи не присудження здобувачеві ступеня магістра. Обов'язковою вимогою до кваліфікаційної роботи є виконання норм добросовісності: відсутність плагіату, інших форм неприпустимого використання результатів, отриманих іншими особами, фабрикування та імітації результатів. Структура і зміст кваліфікаційної роботи залежить від обраного напрямку і тематики дослідження; порядок підготовки і захисту кваліфікаційної роботи регламентується внутрішніми відповідними Положеннями СНУ ім. В. Даля. Електронний варіант кваліфікаційної роботи розташовується в інституційному репозиторії кваліфікаційних робіт.

